

Peter Cassirer: *Huvudlinjer i retorikens historia*. Lund: Studentlitteratur, 1997

At retorikken har fået fornyet opmærksomhed i Norden det seneste decennium kan bl.a. aflæses i mængden af publikationer, som er dukket op. For et par år siden begyndte tidsskriftet *Rhetorica Scandinavica* at udkomme, og i Sverige er der i løbet af 90'erne kommet en håndfuld introduktioner med lidt forskellig vinkling: Kurt Johannessons *Retorik eller Konsten att övertyga*, Lennart Hellspongs *Konsten att tala* og Rudolf Rydsteds *Retorik* (anmeldt i *Hermes* nr. 13). Retorikkens aktualitet i studiet (og udformningen) af reklame og marketing er blevet behandlet af fx Stefan Hedlund og Kurt Johannesson i bogen *Marknadsretorik*, og i Lennart Hellspøng og Per Ledins *Vägar genom texten. Handbok i brukstextanalys* (anmeldt i dette nummer) lægger retorikken navn til overskriften over det kapitel, som handler om produktion af egne ikke-fiktive tekster.

Peter Cassirers nye bog "nicher" sig ind på markedet ved at henvende sig "till alla som vill ha en kortfattad, översiktlig framställning av retorikens historia på svenska", som der står på bagsiden. På knapt 100 sider får vi en gennemgang af den klassiske græske og romerske retorik og videre gennem middelalderen, renæssancen og barokken til moderne tid, alt sammen i en letlæst stil uden fodnoter. Har man læst andre indføringer i retorikken (fx Fafner), er der intet nyt at hente hos Cassirer, men som det den udgiver sig for - en almen indføring i retorikkens historie - fungerer den. Dog har den en væsentlig skævhed i sin vægtning af stoffet, idet retorikken efter barokken spises af med 5 sider. På denne måde gør forfatteren det lidt for let for sig selv ved at lægge vægten på gennemgangen af de klassiske (og velkendte) værker, i stedet for i højere grad at trække linierne op til retorikkens forgrening og udvikling i moderne tænkning. At forfatteren kan sit stof og gerne vil formidle det, er der imidlertid ingen tvivl om - alene det at lade bogen begynde med en 8 siders fiktion om "Så här kan det ha börjat..." viser hans entusiasme. Desværre fører entusiasmen også til en alt for overdrevet brug af udråbstegn, som man som retorisk interesseret læser irriterer sig en del over. Og undervejs går det også lidt for hurtigt, når Cassirer får Giordano Bruno smidt på bålet for at sige "Eppure si muove"; det var Galilei, som angiveligt skulle have sagt det (lige efter at han havde undgået at blive brændt på bålet ved at afsværge sit kætterske syn på klodernes bevægelser). Men hvor der tales, der spildes...

Bogen giver den uindviede læser en udmærket redegørelse for retorikkens opståen og de første retorikere. Vil man vide mere, især om vor tids retorik, må man gå til nogle af de tidligere nævnte værker.

